



درس دهم

آموختنی‌ها «مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟»



۱ آشنایی با دانش تاریخ و مورخ

۲ آشنایی با باستان‌شناسی

۳ کاربرد موزه و بیان اهمیت آن

۴ آداب اجتماعی و رفتار مناسب در زمان بازدید از موزه



بخوان و بیاموز



آیا تا به حال به لباس‌ها و لوازم دوران کودکی‌تان توجه کرده‌اید؟ از روی آن‌ها می‌توانید بفهمید که چه خصوصیتی داشته‌اید. جثه‌ی شما چه اندازه بوده است و یا در چه ظروفی غذا می‌خوردید؟

در درس گذشته درباره‌ی تمدن ایلام صحبت کردیم. آیا فکر کرده‌اید که چطور می‌فهمیم مردم در تمدن‌های قدیمی از چه ابزار و وسایلی استفاده و یا چگونه زندگی می‌کردند؟ دانش تاریخ به ما کمک می‌کند که از چگونگی زندگی مردم در گذشته آگاه شویم. می‌دانید که روزگاری انسان نه ابزاری داشت و نه حیوانی را اهلی کرده بود و نه حتی خط اختراع شده بود. با گذشت زمان توانست کشاورزی کند و ابزار بسازد، روستاها و شهرها پدید آمدند و دولت‌ها تشکیل شد. تاریخ شرح همین ماجراهاست. تاریخ سرگذشت زندگی اجتماعی انسان‌هاست. تاریخ به بررسی رویدادهای دینی، سیاسی، اجتماعی و علمی می‌پردازد.

مورخ (تاریخ‌دان)

مورخ یا تاریخ‌دان کسی است که درباره‌ی اتفاقی‌هایی که در گذشته رخ داده است، تحقیق می‌کند. نحوه‌ی کار مورخ به این صورت است که ابتدا پرسش‌هایی را در مورد آن حادثه مطرح می‌کند. برای مثال چرا این اتفاق رخ داده است؟ این حادثه چه تأثیری بر روی زندگی مردم داشته است؟

و پس از آن مدارک و شواهد به‌جا مانده مانند ظروف، نقاشی بر دیوارها، سنگ‌نوشته‌ها، ساختمان‌ها و غیره را بررسی می‌کند و پاسخ پرسش‌های خود را به‌دست می‌آورد. مورخان در مطالعات و تعلیمات خود از دانش باستان‌شناسی هم استفاده می‌کنند.



مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟ ▶ درس دهم

باستان‌شناسی

اگر عاشق تاریخ هستید و از جست‌وجو کردن لذت می‌برید، این شغل برای شما مناسب است. باستان‌شناس ابتدا مکان‌هایی را که احتمال می‌دهند در آن‌ها از گذشته‌های دور آثاری وجود دارد را شناسایی می‌کنند. سپس مهم‌ترین و مشکل‌ترین بخش کار باستان‌شناس یعنی کاوش و حفاری شروع می‌شود. آن‌ها با استفاده از وسایل مختلف اشیاء را از دل خاک بیرون می‌آورند. در این مرحله دقت و صبر بسیار مهم است زیرا ممکن است با انجام اشتباه کوچکی صدمه‌ی بزرگی به آثار و بناهای تاریخی وارد شود.



در آخرین مرحله‌ی کار، باستان‌شناس چیزهایی را که پیدا می‌کند با دقت آزمایش و مطالعه می‌کند و با بررسی ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها، اطلاعات تاریخی آن‌ها را به دست می‌آورد. باستان‌شناسان از علمی مانند زمین‌شناسی شیمی و نقشه‌کشی برای تحقیقات خود استفاده می‌کنند.

موزه‌ها

آیا تا به حال از موزه‌ای بازدید کرده‌اید؟ موزه مکانی است که اشیای باارزش و آثار تاریخی و باستانی که مربوط به گذشتگان است در آن جا نگهداری می‌شود. با رفتن به موزه‌ها با زندگی گذشتگان بیشتر آشنا می‌شویم. موزه‌ی رضا عباسی و موزه‌ی ایران باستان در شهر تهران از مهم‌ترین موزه‌های کشورمان است. در موزه‌ها مقرراتی وجود دارد که بازدیدکنندگان باید آن‌ها را رعایت کنند:

- ★ با سکوت خود به راهنمای موزه که توضیح می‌دهد احترام بگذارند.
- ★ اگر در مکانی تذکر داده شده که عکسبرداری ممنوع است، از آن جا عکس نگیرند.
- ★ در فضای موزه به آرامی راه بروند و حرف بزنند و به اشیای موزه دست نزنند.



مطالعات اجتماعی چهارم دبستان



بیشتر بدانیم

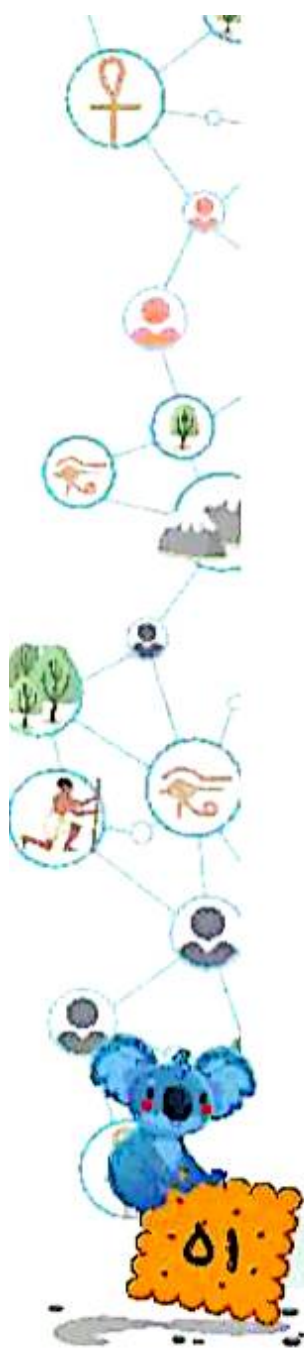
تفاوت کار مورخان و باستان شناسان

مورخان در مورد رویدادها و حوادث تاریخی جست و جو می کنند و از نتایج کار باستان شناسان استفاده می کنند. اما باستان شناسان به بررسی مکان ها و اشیایی که از گذشته به جا مانده است، می پردازند و تاریخ و نوع ساخت آن را مشخص می کنند.

تمرین

۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کنید.





۲ درست ☒ و نادرستی ☒ هر عبارت را مشخص کنید.

الف: اشیای باستانی را باید در بانک‌ها نگهداری کنیم. ☒

ب: مورخان شواهد به جا مانده از گذشته را بررسی می‌کنند. ☒

پ: باستان‌شناسان در ابتدا شروع به حفاری زمین می‌کنند. ☒

۳ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف: باستان‌شناسان پس از کشف مکان، آن‌جا را **حفاری** می‌کنند.

ب: با رفتن به **موزه** ... و بازدید آثار می‌توانیم با زندگی گذشتگان آشنا شویم.

۴ با انتخاب گزینه‌ی مناسب به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید.

الف: مورخان در مطالعات خود از کدام دانش نیز استفاده می‌کنند؟

(۴) علوم

(۳) تاریخ

(۲) باستان‌شناسی

(۱) جغرافیا

ب: مورخ با بررسی چه آثاری به پرسش‌های خود پاسخ می‌دهد؟

(۴) همه‌ی موارد

(۳) ظروف قدیمی

(۲) ساختمان‌ها

(۱) سنگ‌نوشته‌ها

مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟ ➡ درس دهم

۵ در موزه‌ها چه اشیایی نگهداری می‌شوند؟

اشیای یا ارزش و آثار تاریخی و باستانی که مربوط به گذشتگان است

۶ کار باستان‌شناس چیست؟ او به بررسی مکان‌ها و اشیایی که از گذشته به جا مانده است،

می‌پردازد و تاریخ و نوع ساخت آن‌ها را مشخص می‌کند.

۷ چرا آثار باستانی با ارزش هستند؟

زیرا اطلاعات بسیاری درباره‌ی زندگی گذشتگان به ما نشان می‌دهند

۸ به چه کسی مورخ می‌گویند؟ آن‌ها چگونه تحقیق می‌کنند؟

مورخ یا تاریخ دان کسی است که

درباره‌ی اتفاق‌هایی که در گذشته رخ داده است، تحقیق می‌کند

ابتدا پرسش‌هایی درباره‌ی آن حادثه طرح می‌کند سپس مدارک و

شواهد جامانده مانند ظروف، نقاشی روی دیوارها، سنگ نوشته‌ها

و... را بررسی می‌کند و پاسخ پرسش‌های خود را به دست می‌آورد

خودارزیابی